

[Damsgaard.]

Der er ikke blandt de jurister, jeg har talt med, uenighed om, at ålegårdsretten er en ret, der har vundet hævd. Der er måske nok nogle, der mener, at den hører hjemme på ejendomsrettens overdrev, men de fleste mener dog, det er en egentlig formueret. Derfor kan der heller ikke for mig være tvivl om, at skal denne ret afløses, må det være med fuld erstatning. Hvis afløsningen skal foregå på grundlag af et multiplum af lejeindtægten, således som det foreslås i det foreliggende lovforslag, får de større ålegårdsejere, på hvis område fiskeri drives rationelt, deres erstatning. Men hvad med den lille ålegårdsejer, der kun får et lispund ål eller snaf og tak i ålegårdsleje — og den slags ålegårdsejere er der jo mange af? Og hvad med dem, der i en årrække, mere end 10 år, af en eller anden grund ikke har udnyttet deres ålegårdsret, og som har retigheder på en kyststrækning, udfor hvilken der foregår blankålstræk? Det er jo et anerkendt formuegode af en vis værdi, og ejendomsretten falder da ikke bort, fordi den har ligget brak i en årrække.

Ved afløsningen af retten kunne erstatningen ydes efter, hvad ålegårdsretten er værd i brug og handel. Det var måske nok den rigtigste form. Efter lovforslaget skal afløsningen ske efter, kan man måske sige, apotekerlovens principper: en langfristet afløsning over ca. 20 år, og erstatning til ejeren skal ydes i forhold til den årlige afkastning eller lejeindtægt. Det er her, vilkårlighed kan komme til at gøre sig gældende, sådan som jeg netop har nævnt det, for de mindre ålegårdsberettigede, og dem har vi pligt til at tage hensyn til, så der ikke øves uret til nogen side.

Med hensyn til afløsningen af udlejede ålegårdsrettigheder, så skal den foregå på følgende måde. Regner man kapitalværdien som den årlige leje over 20 år, er den årlige leje 5 pct. af denne værdi, og der anvendes en kapitalisationsfaktor på 20. Da den nuværende ejer imidlertid hidtil har betalt ejendomsskat af ålegårdsskatten, må rettighedernes værdi reduceres hermed. Har brugeren som en del af lejen betalt ejendomsskatter, må disse derimod tillægges den egentlige leje. Det er oplyst, at den gennemsnitlige grundskyldpromille i landkommuner er 21, således at ejendomsskatterne

herefter andrager ca. 30 pct. af den årlige leje. I kommissionen var der et flertal for et fast gennemsnitligt fradrag for ejendoms-skatter, men ministeren har fulgt et mindretal, som har foreslået en mere varieret skala, og det er jeg villig til at tale om i et udvalg. Det bliver nok mere besværligt at praktisere, men måske også nok lidt mere retfærdigt. Så er der spørgsmålet om yderligere fradrag for de såkaldte ulovlige ålegårde, og det kan være vanskeligt at skønne over denne reduktions berettigede størrelse; i forslaget er der regnet med 20 pct.; det må der også tales om i udvalget. Efter forslaget er kapitalisationsfaktoren 20, ved ejendomsskatter reduceret til omkring 14 og ved fradrag for såkaldte ulovlige ålegårde reduceret yderligere til 11 som den faktor, den gennemsnitlige årlige leje skal ganges med for at finde erstatningsbeløbet. Om det nu er den helt rigtige erstatningsformel, der her er fundet, med lejeindtægten som grundlag og en afløsningstid på ca. 20 år, det vil jeg gerne drøfte i udvalget, men det er vist nok noget nær det rigtige, når man nu vil gå til en afløsning af disse rettigheder.

Jeg vil gerne ved denne lejlighed udtale en anerkendelse af den dygtighed, hvormed kommissionens formand, professor, dr. jur. K. Illum, og sekretæren, ekspeditionssekretær J. Nørgaard, har ledet og fremmet det kommissionsarbejde, der ligger til grund for det foreliggende lovforslag.

De nuværende brugere af ålegårdsrettighederne kan, hvis det ønskes, fortsætte brugen i 20 år eller på livstid mod en leje, der skal betales til staten. Her er jo, som det allerede er nævnt af den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen, forklaringen på, at staten kommer så forholdsvis billigt fra afløsningen af disse ejendomsrettigheder — der regnes med $1\frac{1}{2}$ —2 mill. kr. Det er sådan en slags selvbetalende afløsning over en 20-årig periode. Men det må indrømmes, at det er en i flere henseender lempelig afløsningsform.

Med hensyn til den leje, de nuværende brugere skal betale til staten, mener jeg, det er rimeligt at reducere den hidtidige leje noget, f. eks. til 75 pct., ud fra den betragtning, at statens udlejning er en overgangsform til frit fiskeri. Herom har alle kommissionens medlemmer været enige, såvidt jeg erindrer også den højtærede fiskeri-